

Vejledning til den relationspædagogiske lærerprofil (QTI)

Lea Lund

CENTER FOR UNDERVISNINGSDUDVIKLING
OG DIGITALE MEDIER
AARHUS UNIVERSITET

Titel:

Vejledning til den relationspædagogiske lærerprofil (QTI)

Forfatter:

Lea Lund, ph.d. Adjunkt i almen didaktik indenfor ungdoms- og videregående uddannelser, Aarhus Universitet.

Tak til følgende for konstruktiv kritik i arbejdet med vejledningen:

Susanne Harkjær Møller, cand.mag. i engelsk og dramaturgi, lærer på Randers Statgymnasium og pædagogisk konsulent på KLEO-projektet.

Søren Husted-Pedersen, cand.mag. i dansk og kommunikation med ekstra sidefag i historie, lærer på Skive College og pædagogisk konsulent på KLEO-projektet.

Mette A.K. Boie, cand.pæd.pæd. og ph.d.-stipendiat, Aarhus Universitet og pædagogisk konsulent på KLEO-projektet.

Forside layout og grafik: Mathilde Andersen, CUDiM.

CUDiM:

Center for Undervisningsudvikling og Digitale Medier (CUDiM) er et center under Faculty of Arts på Aarhus Universitet. Centret er spydspids i fakultetets satsning på forskning, videnuudveksling og (efter)uddannelser inden for

- de videregående uddannelsers pædagogik og didaktik,
- gymnasieuddannelsernes pædagogik og didaktik,
- udvikling af uddannelser og undervisning i relation til disse uddannelser,
- anvendelse af digitale medier til at understøtte læring gennem hele uddannelsessystemet og i uformelle kontekster.

Ophav:

Ophav © Forfatter og CUDiM 2018

ISBN: 978-87-7684-594-0 (trykt)

ISBN: 978-87-7684-593-3 (elektronisk e-bog)

Vejledningen kan frit kopieres og viderebearbejdes med angivelse af kilde.

Vejledningen må kun anvendes til ikke-kommercielle formål og den kan findes digitalt på www.tdm.au.dk TDM er den engelske forkortelse for: Centre for Teaching Development and Digital Media.

Indhold

Didaktisk refleksion som forståelsesramme	5
Synergien mellem lærerprofessionens tre kompetenceniveauer	8
Når aktionslæring skaber synergi – at undersøge egen praksis.....	10
Relationspædagogisk lærerprofil i en større sammenhæng	11
Klasseledelse som en del af den relationspædagogiske ramme	14
Definition: Relationsaspektet i klasseledelse	15
En relationspædagogisk lærerprofil	17
Akserne i den interpersonelle læreradfærdsmodel	18
Grader af styring.....	19
Grader af nærhed	20
Den interpersonelle læreradfærdsmodels otte lærertyper	22
ØVELSE 1 – Refleksioner over lærerens egne idealer	26
ØVELSE 2 – At lytte til eleverne	30
Hvad svarer eleverne på, når de besvarer spørgeskemaet bag den relationspædagogiske lærerprofil?	32
Spørgsmålene bag lærerens relationspædagogiske profil (QTI)	33
Elevbesvarelse (af QTI)	34
Hvordan læser man en relationspædagogisk lærerprofil?.....	36
En grafisk afbildning af den relationspædagogiske lærerprofil.....	37
Eksempler på forskellige relationspædagogiske lærerprofiler	38
ØVELSE 3 – Fire arketyper af relationspædagogiske lærerprofiler	42
ØVELSE 4 – At reagere på sin relationspædagogiske lærerprofil.....	43
Lærerens besvarelse af de relationspædagogiske spørgsmål.....	44
Lærerbesvarelse (af QTI)	45
Formålet med lærerbesvarelsen (af QTI).....	47
ØVELSE 5 – Lærerens egne svar op mod eget ideal.....	48
ØVELSE 6 – Lærerens egne svar og ideal op mod elevs svar	49
Afrunding: Samtale og refleksionsværktøj.....	54
Referenceliste.....	55
Noter	57

Vejledning til den relationspædagogiske lærerprofil (QTI)

- Beskrivelse af en relationspædagogisk lærerprofil
- Baggrunden for spørgeskemaet (QTI) bag den relationspædagogiske lærerprofil
- Hvad svarer eleverne på i spørgeskemaet?
- Hvordan læser man en relationspædagogisk lærerprofil?
- Hvordan kan en relationspædagogisk lærerprofil indgå i kollegial sparring?

Forord

Denne vejledning er lavet med henblik på at støtte arbejdet på de skoler, hvor lærerne får udarbejdet en relationspædagogisk lærerprofil.

Profilen udarbejdes på baggrund af spørgeskemaet internationalt kaldt: *Questionnaire on teachers interaction* (forkortet QTI).

Vejledningen indeholder tre elementer:

- 1) Dels forklares den teoretiske baggrund bag en relationspædagogisk lærerprofil
- 2) Dels beskrives det, hvordan en relationspædagogisk lærerprofil er udarbejdet på baggrund af elevernes besvarelser af et spørgeskema
- 3) Dels illustreres det via øvelser, hvordan man som enkelt lærer og som lærerteam kan arbejde med en relationspædagogisk lærerprofil som samtaleramme

Ud over den teoretiske gennemgang består vejledningen også af i alt otte relationspædagogiske øvelseselementer:

1. Refleksioner over lærerens egne idealer (øvelse 1)
2. At lytte til eleverne (øvelse 2)
3. Fire arketyper af lærerprofiler (øvelse 3)
4. Relationspædagogisk lærerprofil/ Elevbesvarelse af spørgeskema (QTI)
5. At reagere på sin relationspædagogiske lærerprofil (øvelse 4)
6. Lærerbesvarelse af spørgeskema (QTI)
7. Lærerens egne svar op mod eget ideal (øvelse 5)
8. Lærerens egne svar op mod elevernes svar (øvelse 6)

Vejledningens elementer giver læreren et godt udgangspunkt for at tage en kollegial dialog om, hvad der er god undervisning set med elevernes øjne og set med lærerens øjne.

Elementerne er desuden afsæet for en refleksionsproces omkring lærerens overbevisninger og idealer om god undervisning og omkring realiteterne, som de opleves af eleverne og af læreren selv.

Lærerens relationspædagogiske profil er udarbejdet på baggrund af et spørgeskema, som elever i lærerens klasse besvarer.

Spørgeskemaet bygger på den teoretiske model for interpersonel læreradfærd kaldet 'The Model for Interpersonal Teacher Behavior'. Denne model er udviklet af forskerne fra Utrecht universitet i Nederlandene, der i mere end 25 år har forsket i interpersonelle relationer i ungdomsuddannelser med henblik på at få viden om, hvordan man skaber et godt læringsmiljø.

Resultatet af elevernes besvarelse er lærerens *relationspædagogiske lærerprofil*, som læreren fx kan bruge sammen med sin klasse, kolleger eller leder i forbindelse med refleksion over og samtale om hans/hendes undervisning.

Lærerprofilen er således et værktøj, der giver læreren indsigt i, hvordan eleverne i en specifik klasse oplever relationen mellem dem og den pågældende lærer i undervisningen. Som lærer kan man gennem elevernes stemme få mulighed for at blive opmærksom på egen rolle og adfærd i klasseværelset og tilpasse sin undervisning herefter.

Denne vejledning er en praktisk orienteret udgave af andre udgivelser, der uddyber det teoretiske såvel som det metodiske. Læs mere i (Lund & Lund 2017; Lund & Lund 2016; Lund & Boie 2017b; Lund & Boie 2017a).

God fornøjelse

Lea Lund

Center for Undervisningsudvikling og Digitale Medier
Aarhus Universitet.

Vejledning til den relationspædagogiske lærerprofil (QTI)

Denne vejledning er lavet med henblik på at støtte arbejdet på de skoler, hvor lærerne får udarbejdet en relationspædagogisk lærerprofil.

Profilen udarbejdes på baggrund af spørgeskemaet internationalt kaldt: Questionnaire on teacher's interaction (forkortet QTI).

Vejledningen indeholder tre elementer:

1. Den teoretiske baggrund bag den relationspædagogiske lærerprofil.
2. Udarbejdelsen af den relationspædagogisk lærerprofil - på baggrund af elevernes besvarelser af et spørgeskema (QTI).
3. Det illustreres via øvelser, hvordan man som enkelt lærer og som lærerteam kan arbejde med en relationspædagogisk lærerprofil som samtaleramme.

